

PELKÄN PERUSKOULUN VARAAN JÄÄMINEN LISÄÄ RIKOLLISUUTTA

1

Yhteisvalinnassa jää aina pieni joukko nuoria opintojen ulkopuolelle.

2

Sen lisäksi noin 11% nuorista keskeyttää toisen asteen opinnot.

3

Peruskoulun loppu on kriittinen hetki syrjäytymisen kannalta.

4

Koulutuksen ulkopuolelle jääminen kasvattaa rikollisuutta.

TOISEN ASTEEN SUORITTAMINEN EHKÄISEE TUTKITUSTI SYRJÄYTYMISTÄ JA JOPA RIKOLLISUUTTA

Kaikki eivät saa opiskelupaikkaa, iso osa keskeyttää

1

Keskimäärin 5 prosenttia peruskoulunsa päättävistä jää vuosittain ilman toisen asteen koulutuspaikkaa, eli ei pääse mihinkään kouluun. Osa keskeyttää opinnot.

Vaikka toisen asteen koulutuspaikkoja on tarjolla enemmän kuin kunakin vuonna peruskoulusta valmistuvia nuoria, ei kaikille peruskoulun päättävillä nuorilla löydy hakutoiveiden mukaista koulutuspaikkaa.

Peruskoulun loppu on kriittinen hetki syrjäytymisen kannalta

2

Toisen asteen koulutuksen keskeyttäminen tai suorittamatta jättäminen vaikuttaa työllistymiseen, tulotasoon ja sitä kautta syrjäytymiseen.

Kansainvälisen tutkimuksen mukaan matala koulutustaso lisää rikollisuutta. Uuden tutkimuksen mukaan koulutuksen puute kasvattaa rikollisuutta myös Suomessa. Vain peruskoulun varassa olevat tekevät rikoksia todennäköisemmin kuin lukion tai ammattikoulun suorittaneet. Koulutustason vaikutus näkyy selvimmin omaisuusrikoksissa.

Toisen asteen koulutus vähentää syrjäytymisen riskiä opettamalla taitoja, joilla on kysyntää työmarkkinoilla. Lisäksi koulutuspaikka luo nuorelle sosiaalisen ympäristön, joka estää syrjäytymiskehitykseen ajautumista.

Pelkän peruskoulun varaan jääminen lisää rikollisuutta

3

Tutkimuksessa tarkasteltiin koulutuksen vaikutusta rikollisuuteen vuosien 1996–2003 yhteisvalinta-aineistolla. Tutkimuksessa käytettiin hyväksi koulutusohjelmien sisäänpääsyrajoja ja vertailtiin

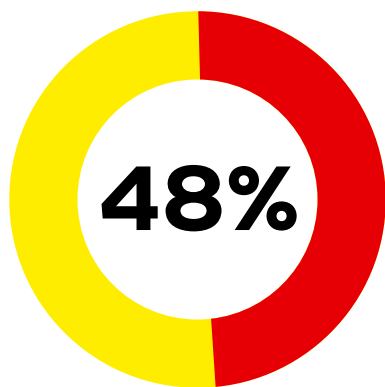
juuri sisään päässeitä ja juuri ulos jääneitä hakijoita. Näiden hakijoiden joukossa toisen asteen koulutukseen pääseminen on miltei satunnaista, ja nämä nuoret muistuttavat huomattavasti toisiaan.

Tutkimus osoitti, että toisen asteen koulutukseen sisään päässeet suorittivat todennäköisemmin tutkinnon seuraavan 10 vuoden aikana. Lisäksi he syyllistyivät pienemmällä todennäköisyydellä rikoksiin lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä. Toisen asteen koulutus vähentää rikollista käyttäytymistä kahdella tavalla: Ensinnäkin lisäkoulutus opettaa sellaisia taitoja, jotka auttavat selviämään paremmin työelämässä. Toiseksi rikollisuutta vähentää se, että nuori viettää päivänsä koulussa ja hänellä on mielekästä tekemistä.

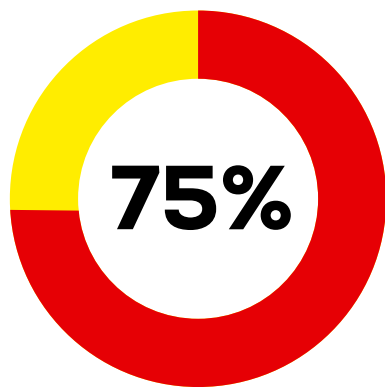
Tytöt tekevät vähemmän rikoksia kuin pojat. Toisen asteen ulkopuolelle jääminen ei myöskään lisää tyttöjen todennäköisyyttä tehdä rikoksia samalla tavalla kuin poikien kohdalla.

Toisen asteen koulutus vähentää erityisesti omaisuusrikoksiin syyllistymistä. Sen sijaan väkivaltarikoksiin ei havaittu merkittävää vaikutusta.

VUONNA 2016 SUOMESSA KIRJATTIIN 823 500 RIKOSTA

Vuonna 2011 käräjäoikeudessa tuomituista 25–40-vuotiaista 48% ei ollut suorittanut peruskoulun jälkeistä tutkintoa.

Vankilaan päätyneistä 75% ei ollut suorittanut peruskoulun jälkeistä tutkintoa.

10 000

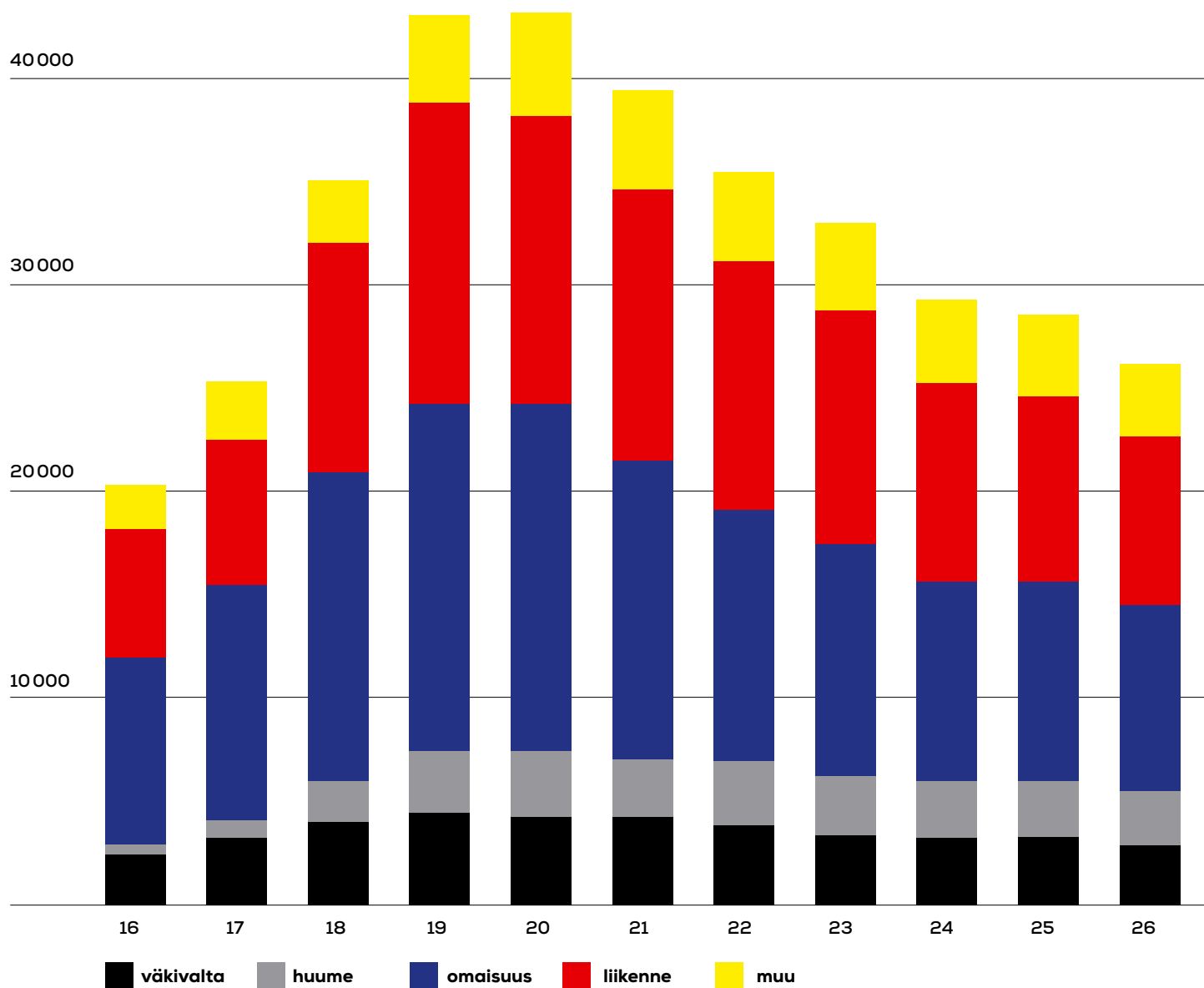
Noin 10 000 nuorta jokaisesta ikäluokasta jää ilman jatkokoulutusta.

16%

Vuonna 2016 16 prosentilla 25-vuotiaista ei ollut toisen asteen tutkintoa.

RIKOLLISUUS IÄN JA RIKOSTYYPIN MUKAAN

Peruskoulun vuosina 1996–2003 päättäneiden rikollisuus peruskoulun jälkeisten 10 vuoden aikana. Rikoksiin syyllistyminen on yleisintä 19–20-vuotiaana.

Ratkaisun avaimet: Mitä tutkija tekisi?

Toisen asteen koulutuksen suorittamisella on paljon positiivisia vaikutuksia. Yksi niistä on rikollisuuden ehkäiseminen. Miten nuoria voisi paremmin tukea toisen asteen koulutukseen siirtymisessä? Tutkimuksen tekijät vastaavat.

1

Tehostetaan oppilaanohjausta

Toisen asteen kesken jättäminen on yksi suurimmista suomalaisen koulujärjestelmän ongelmista. Yksi syy tähän ilmiöön on koulutuksen sisältö. Oppilaanohjaus on keino, millä koulujärjestelmä voi ohjata peruskoulusta valmistuneita nuoria hakemaan sellaisiin toisen asteen koulutusohjelmiin, joihin heillä on realistiset mahdollisuudet päästä ja joiden sisältö vastaa heidän taipumuksiaan. Oppilaanohjauksen avulla voidaan myös kasvattaa oppilaiden hyvinvoinnin valmiuksia ja tulevaisuustaitoja ja laajentaa sekä opettajien että oppilaiden ymmärrystä tulevaisuuden työelämän luonteesta ja vaatimuksista. Ohjausta ja tukea tarvittaisiin myös toisen asteen oppilaitoksissa.

2

Pidennetään oppivelvollisuutta

Tutkimus osoittaa, että juuri toisen asteen koulutuksen sisäänpääsyrajan alapuolelle jääneet pyrkijät hyötyisivät selvästi siitä, että he saisivat toisen asteen koulutuspaikan jo ensimmäisenä hakuvuonna. Yksi keino taata toisen asteen koulutuspaikka kaikille hakijoille on laajentaa oppivelvollisuutta toisen asteen ensimmäiselle tai toiselle vuodelle. Aikaisempi kansainvälinen kirjallisuus osoittaa, että oppivelvollisuuden pidentämisellä on ollut merkittäviä positiivisia vaikutuksia nuorten koulutustasoon sekä menestykseen työmarkkinoilla.

Infopaketti perustuu tutkimukseen:

Huttunen Kristiina, Pekkarinen Tuomas, Uusitalo Roope, Virtanen Hanna: Lost Boys: Exclusion from Education and Crime. 28.1.2019
Lost boys -working paper on luettavissa osoitteessa omalinja.fi

Lähteenä on lisäksi käytetty Karhunen, Hannu: Nuoret eivät pärjää ilman oikealaista koulutusta, Tieto & trendit. 3/2017.

OMA LINJA

3

Lisätään toisen asteen koulutuspaikkoja

Tutkimus osoittaa, että ilman toisen asteen opiskelupaikkaa jääneet hakijat pärjäävät monessa mielessä huonommin kuin yhtä hyvin peruskoulussa menestyneet hakijat, jotka onnistuivat saamaan opiskelupaikan. Opiskelupaikkojen lisääminen suosituilla koulutusaloilla mahdollistaisi sen, että useampi hakija pääsisi opiskelemaan nopeammin.

4

Oma Linja -hanke

Oma linja on Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama hanke, joka keskittyy taklaamaan syrjäytymistä peruskoulussa. Hankkeessa suunnitellaan tutkimustietoon perustuva Oma linja -ohjelma, jonka tarkoitus on helpottaa siirtymistä toisen asteen koulutukseen. Ohjelma tarjoaa nuorille, opettajille ja oppilaanohjaajille työkaluja koulutusvalintojen tueksi. Lisäksi Oma linja tarjoaa päättäjille tutkittua tietoa syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

omalinja.fi
[@omalinja](https://twitter.com/omalinja)
[#omalinja](https://hashtagger.com/omalinja)

OMA LINJA -HANKE

ON STRATEGISEN TUTKIMUKSEN NEUVOSTON RAHOITTAMA TUTKIMUSHANKE, JOKA KESKITTYY TAKLAAMAAN SYRJÄYTYMISTÄ JO PERUSKOULUSSA.

MITÄ?

Oma linja antaa nuorille, opettajille ja oppilaanohjaajille työkaluja koulutusvalintojen tueksi ja päättäjille vahvemman pohjan tehdä tutkittuun tietoon perustuvaa politiikkaa nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

MIKSI?

Peruskoulun jälkeinen koulutusvalinta on nuoren koko loppuelämään vaikuttava tärkeä päätös. Toisen asteen koulutuksen suorittamatta jättäminen on vahvasti yhteydessä työllistymisvaikeuksiin ja matalaan tulotasoon. Tarvitsemme tutkitusti toimivia keinoja varmistamaan, että nuorilla on mahdollisuus tehdä onnistuneita valintoja koulutuspaikkansa suhteen.

KAKSI KÄRKEÄ

Tutkimme viime vuosina toteutettujen politiikkareformien, kuten nuorisotakuun ja maahanmuuttajien kotouttamis suunnitelmien vaikutuksia ja niiden menestystä syrjäytymisen ehkäisemisessä.

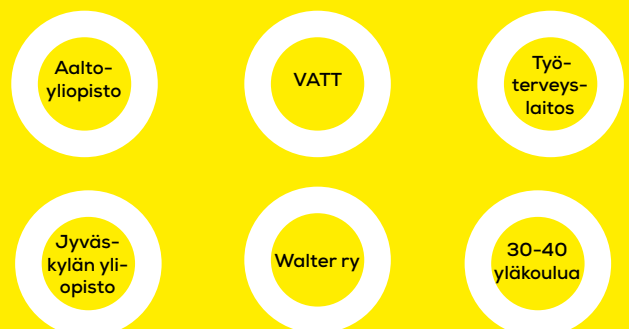

Kehitämme kouluihin tutkitusti toimivan Oma linja -ohjelman, joka auttaa nuoria tekemään onnistuneita koulutusvalintoja. Ohjelmaa voidaan hyödyntää osana koulujen peruspalveluita, ja siitä tehdään uusi suomalainen koulutusvientituote.

AIKATAULU

MUKANA

**OMA
LINJA**

omalinja.fi
@omalinja
#omalinja